

HØYRINGSSVAR Fjaler sokn

Vegval for framtidig kyrkjeordning

Høyring februar – mai 2015

Det vises til Kirkerådets høringsnotat Veivalg for framtidig kirkeordning. I høringsnotatet presenteres en rekke temaer og veivalg for den framtidige kirkeordningen med i alt 27 spørsmål.

Se bakgrunnsmateriale på denne nettadressen: www.kirken.no/kirkeordning

Høringsinstansen gjøres oppmerksom på at spørsmålene står i et visst forhold til hverandre, noe som er påpekt i teksten.

Det er også anledning til å gi svar kun på et utvalg av spørsmålene.

Hørings svar bes sendt elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no.

(Skriv gjerne inn svarene i denne Word-fila og send den som vedlegg til epost).

Opplysninger om høringsinstansen:

Navn på menighet/kirkelig fellestråd/organisasjon:

Fjaler sokn

Adresse: Boks 18 6961 Dale i Sunnfjord

Kontaktperson: Irene Fløde - Kyrkjeverje

Høringsspørsmålene

«I den grad notatet inneholder vurderinger og stillingstagen er dette Kirkerådets foreløbige vurderinger og forslag. Når dokumentet har vært ute på alminnelig kirkelig høyring, vil Kirkerådet drøfte saken på ny, og i et saksdokument for Kirkemøtet, etter planen i 2016, gi uttrykk for sine vurderinger og anbefalinger i lys av de signaler som har framkommet i høyringen.» (s 8)

Innleiande merknadar frå kyrkjeverje:

Soknerådet støttar Kyrkjerådet sin «Visjon for kirkeordningen» side 9

Grunnlovens nye § 16 frå 2012: «Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forbliver Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten.» ... «Nærmere bestemmelser om Kirkens ordning fastsettes ved Lov.»

Soknet er i følgje kyrkelova § 2 «den grunnleggende enhet i Den norske kirke».

Stortinget ønskte i 2013 at folkekyrkjeomgrepet blir brukt fordi det framleis er ønskje om ei landsdekkjande kyrkje som er tilstade i alle lokalsamfunn. Det same har kyrkjemøtet sagt – at kyrkja skal vere landsdekkjande og lokalt forankra.

Vi støttar vedtaket i Kyrkjemøtet som meiner at Den norske kyrkja er i ei særstilling som bør ha ei eiga lov. Vidare er vi glad for at årets Kyrkjemøte ber Stortinget lovfeste at soknet framleis skal vere grunneininga i Den norske kyrkja og ha status som rettssubjekt. Vi er også glade for at Kyrkjemøtet ønskjer framleis kommunal finansiering, og at Den norske kyrkja framleis skal ha ansvar for gravferdsforvaltninga, slik som også alle dei andre evangeliske lutherske kyrkjene i dei nordiske landa har.

Kyrkjemøtet blir eige rettssubjekt, og overtek frå 2017 arbeidsgjevaransvaret for 1600 prester og andre statstilsette.

Kyrkjerådet sitt fleirtal ønskjer at bispedømerådet skal vere det felles arbeidsgjevarnivået i den lokale folkekyrkja. Bispedømerådet har juridisk handleevne på vegne av kyrkja sitt nye sentrale rettssubjekt. Ei svekking av soknet der mynde «vert flytta oppover» i systemet til bispedømerådet, vil svekke det lokale engasjementet og såleis svekke lokalkyrkja.

Det er ønskjeleg med ei sterk lokal kyrkje som har stor handlingsfridom og sjølvstyre. Det er i lokalsamfunna folkekyrkja kan vere opa og levande, og då må ein ha lokal styring i og nær soknet. Lokalkyrkja har ansvar for dåpsopplæring, presteteneste og tilbod om gudsteneste, dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd.

Dette er i samsvar med innspela til Kyrkjerådet sitt Refleksjonsnotat i 2012 der fleirtalet ønska ei sterk lokal kyrkje med stor handlefridom, sjølvstyre og reell medbestemmelse.

HØYRINGSVAR FJALER SOKNERÅD – SAK FS 14/15 FR 28.4.2015

1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Svar:

Kyrkjestrukturen må forenklast (svar 4).

Kyrkjemøtet vedtok (KM 8/05) at Den norske kyrkja skal ha tre forvaltingsnivå med demokratisk valte organ. Då det er ønskje om eit forvaltingsorgan nærare soknet enn bispedømerådet, får ein eitt forvaltingsorgan for mykje.

Oppgåver som i dag ligg til bispedømerådet må fordelast mellom eit lokalt nivå, felleusråd på prostnivå / justert prostnivå som har arbeidsgjevaransvar for alle tilsette med arbeid i den lokale folkekyrkja, og det sentrale nivået – kyrkjerådet.

Ved ei endring må den lokale kyrkja styrkjast. Målet må vere ei landsdekkjande folkekyrkje der kyrkjelydane kan greie å utføre alle oppgåvene sine i samsvar med Kyrkjelova § 9, samt gjennomføring av gudstenesta.

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Svar:

Dagens finansieringsordning må vidareførast!

Dagens finansiering med offentleg finansiering der kommunane bidreg med om lag 2/3 er heilt avgjerande for å sikre ei landsdekkjande folkekyrkje som er tilstade i alle lokalsamfunn. Kommunen sitt finansieringsansvar står kyrkjelova § 15 og omfattar m.a. utgifter til kyrkjer, kyrkjegarar, stillingar, administrasjon, kontorhald og konfirmasjonsundervisning. Kommune og kyrkje / kyrkje og kommune har sterke band som ikkje må undervurderast. At kommunen til dømes ikkje lenger tek ansvar for kyrkjebygga vil ha katastrofale følger for mange kulturminne rundt om i landet.

Dersom Kyrkjemøtet vel å leggje arbeidsgjevaransvaret for alle kyrkjelege tilsette som arbeider i den lokale kyrkja, til bispedømerådet blir konsekvensen av det at det blir slutt på kommunal finansiering fordi kommunane vil ikkje løyve pengar til eit organ så langt unna soknet.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Svar:

Vi føreset at dagens finansieringsordning vert vidareført. Skal til dømes ei livssynsavgift innførast MÅ det vere som eit supplement.

Grunnlovens nye § 16 frå 2012: «*Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forbliver Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten.*»

Statleg finansiering er framleis heimla i Grunnlova. Stortingsfleirtalet synes framleis å støtte offentleg finansiering av Den norske kyrkja.

Lokal kommunal finansiering har så lange tradisjonar og er så avgjerande for ei lokal folkekyrkje at dersom det skulle bli ei endring her vil rådet avvente med å svare på spørsmålet til problemstillinga eventuell blir reell.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Svar:

Kyrkjemøtet (KM 8/05) vedtok tre forvaltningsnivå med demokratisk valte organ.

Soknet er og må framleis vere grunneininga i Den norske kyrkja – føresetnad for å vere Landsdekkjande.

Dersom arbeidsgjevaransvaret blir lagt til det nye fellesrådet, vil ein kunne avgrense seg til tre nivå i Den norske kyrkja: Kyrkjemøte – fellesråd og sokneråd.

Det er ei kjennsgjerning at når kyrkja vert skilt heilt frå staten vil ressursane bli mykje knappare enn dei har vore. Dette trass grunnlovfesta framleis offentleg finansiering.

Mindre ressursar vil tvinge fram ei forenkling i kyrkjestrukturen. Det er difor avgjerande med ein enkel kyrkjestruktur utan for mykje byråkrati. To til eitt arbeidsgjevarnivå vil bidra til forenkling. Med eit felles arbeidsgjevarorgan på eit nivå mellom dagens fellesrådsnivå og bispedømenivået, vil vi også få færre fellesråd. Tal fellesråd kan bli redusert frå 430 til omkring 150 fellesråd.

Prosten må knytast opp til eit nytt fellesråd – prostiområdet må vurderast.

Bispedømenivået vil kunne reduserast til ein fagstab rundt biskopen. Denne fagstaben kan knytast til fellesrådet sin administrasjon, då bispeseta er knytt til byar der fellesråda har relativt store administrasjonar med fagleg tyngde.

Den norske kyrkja vil likevel ha mange organ/nivå i kyrkjestrukturen med sokn, fellesrådsnivå/ justert prostinivå, Bispemøte, Kyrkjeråd og Kyrkjemøte.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Sokna må vere store nok til at det kan vere tilsett ein dagleg leiar. Eit sokn vil ikkje lenger kunne fungere utan administrativ hjelp.

Når soknet blir større kan ein særleg i grisgrendte strok få fleire kyrkjer i same soknet.

Det må leggast vinn på å ha levande kyrkjelydar knytt til kyrkjene innan soknet.

Geografi og busetnad må også spele inn og ha betyding for storleiken på sokna. Av den grunn vil det rundt om i landet framleis vere sokn med stor variasjon i tal medlemmer.

Det er viktig for lokalkyrkjens eksistens at den også i framtida får behalde gravferdsforvaltninga som lokalt kan vere med og sikre stillingar i sokna av ein viss storleik. Dersom arbeidsgjevaransvaret for alle kyrkjelege tilsette vert lagt til bispedømerådet, vil ein lokalt miste gravferdsforvaltninga fordi staten vil ikkje overdra gravplassforvaltninga til eit spesifikk kyrkjeleg organ på bispedømenivå.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar:

Soknet som grunneininga i Den norske kyrkja MÅ stå fast og ikkje rokkast ved sjølv om Kyrkjemøtet blir eit eige rettssubjekt. Skal folkekyrkja framleis vere landsdekkjande MÅ lokal handleevne vere nærast mogeleg soknet og nær der kyrkja er aktiv.

Ordninga med to organ bør fortsetje noko også refleksjonshøyringa i 2012 gav det klare råd om. Storleiken på sokna kan til ein viss grad vere bestemmande for oppgåvefordelinga mellom dei to organa. Sjå og svar på spr.7.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar:

Eit fellesorgan for fleire sokn må ligge på kommunenivå etter at kommunereforma er vedteken. Framtidig kommunestruktur vil ha betydning for framtidig kyrkjestruktur. Nokre kommunar kan framleis bli for små til å verte robuste forvaltningseiningar, og då må det etablerast samarbeid på tvers av kommunar på justert prostinivå (vertsfellesråd). Kommunal finansiering vert vidareført.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Svar:

Kyrkjelovas oppgåvefordeling mellom dei to organa bør i hovudsak vidareførast, men endring kan vurderast. Der den geografiske avstand mellom soknet og det «nye» større forvaltningsnivået er veldig stort vil det kunne medføre at nokre fleire oppgåver enn i dag bør ligge i soknet. I byar med store sokn kan det truleg med fordel vere større delegasjon av oppgåver frå fellesrådet til sokna.

Soknet må ha uttalerett som skal tilleggast vekt i alle tilsetjingssaker som gjeld tilsette med arbeid i soknet. Soknet må kunne kome med budsjettinnspel og andre innspel om soknet sitt behov.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Svar:

Ja, all verksemda i soknet bør inkluderas i styrings- og leiingsansvaret for soknet sine organ. Det bør etablerast ordning for dagleg leiing som også inkluderer prestetenesta.

Soknet må framleis ha hovudansvar for oppgåver etter KL § 9. Soknepresten må vere seg bevisst og utøve sitt pastorale leiarskap sjølv om han ikkje er dagleg leiar i soknet.

Tenesteordninga for prestar. (TOM § 10) «*Presten utøver et pastoralt lederansvar og bidrar til strategisk og åndelig leiing i og av menigheten*».

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Svar:

Sokna bør fortrinnsvis vere store nok til å eit kontor som inkluderer prestetenesta, og ha ein dagleg leiar. Hovudregelen bør vere at dagleg leiar ikkje er presten, men ein kan gjere unntak i dei minste sokna.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Biskopen må framleis ha ei viktig rolle i framtidig kyrkjeordning i samsvar med tenesteordninga for biskopar.

Biskopen bør konsentrere seg om tilsynet og ikkje ha arbeidsgjevaransvar, men bør ha uttalerett ved tilsetjing av prester og andre vigsla stillingar.

Med heimel i KL § 32 må biskopen kunne gjere vedtak om tap av retten til å utføre presteneste i Den norske kyrkja.

Sokna bør visiterast ein gong i kvar soknerådsperiode og ikkje som i Bjørgvin der det kan gå 13-14 år mellom kvar visitas.

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Svar:

Biskopen bør ha ein liten stab for å hjelpe seg med tilsynet. Soknerådet støttar kyrkjerådet sitt mindretal i at biskopen sin tilsynsfunksjon bør utviklast og tydeleggjerast både overfor prestar og andre vigsla medarbeidarar, men biskopen bør ikkje utøve arbeidsgjevarfunksjonar for prestane eller dei andre vigsla medarbeidarane.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Svar: C – vidareføring av dagens ordning.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Svar:

Med store fellesråd på prostinivå treng ein ikkje å oppretthalde bispedømmerådet som eit demokratisk valt rådsorgan. Vi støttar kyrkjerådet sitt mindretal. *Rådets nåværende oppgaver bør i stedet ivaretas av andre organer.*

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar:

Ingen. Sjå svaret spr. 14.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Svar:

Fjaler sokneråd støttar det mindretalet i Kyrkjerådet som går inn for «*at arbeidsgjevaransvaret for alle kirkelig tilsatte som arbeider i soknet legges til fellesrådet. Det forutsetter at det stables bærekraftige størrelser på fellesrådsområdene (f.eks. på justert prostinivå) og at biskopens innflytelse på tilsetjing og ledelse av prestenesten sikres i tilstrekkelig grad.*»

Dette er i samsvar med det Fjaler sokn har svart på tidlegare høyringar.

Større fellesråd – ny kommunestruktur

Kyrkjemøtet vedtok seinast i KM 05/13 at «*Kirkemøtet fastholder målsettingen i tidligere kirkemøtevedtak om felles arbeidsgiveransvar i en fremtidig kirkeordning.*»

Det er viktig å ha eit felles arbeidsgjevaransvar med felles mål, forpliktingar og strategi. Tilsetjing, leiing og styring er funksjonar som bør ligge på eit lavast mogeleg nivå.

Det vil vere starten på slutten for ei landsdekkjande folkekyrkje om arbeidsgjevaransvaret vert flytta frå eit nivå som handlar på vegne av soknet, som er grunneininga i Den norske kyrkja, og til Bispedømerådet som har sin juridiske handleevne (kompetanse) på vegne av det nye sentrale rettssubjektet. Vi får då ei kyrkje som er styrt ovanifrå, og ikkje frå soknet som i dag. Eit fleirtal i Kyrkerådet går no inn for at bispedømerådet skal har det felles arbeidsgjevaransvaret

Bispedømet kan ikkje få sin juridiske handleevne frå soknet for då vil biskopen bli underlagt soknet og slik vil det ikkje kunne vere.

Vi vil då få ei toppstyrt kyrkje og det strid imot det «alle» meiner – at soknet skal styrkjast i ei ny kyrkjeordning.

I høyringssvara til Kyrkerådet sitt Refleksjonsdokument i 2012 meinte fleirtalet at arbeidsgjevaransvaret for alle tilsette bør ligge til eit organ på prostinivå /justert prostinivå.

Bispedømemodellen vil medføre at bispedømerådet og biskopens mynde også vil omfatte sokna sitt ansvar og mynde knytt til undervisning (kateket), diakoni (diakon) og kyrkjemusikk (kantor) – vigsla stillingar. Biskopen vil ønskje å ha praktisk arbeidsgjevaransvar for dei vigsla stillingane, for så å delegere til soknet arbeidsgjevaransvaret for dei andre tilsette. Dette vil lokalt vere meir konfliktskapande enn dagens ordning, der berre presten er tilsett av bispedømerådet.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Svar:

Arbeidsgjevarfunksjonar bør ikkje fordelast på ulike organ. Bør samlast på eitt organ. Arbeidsgjevaransvaret vil vere delegert til ein dagleg leiar i fellesrådet.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Svar:

Ved dei høva der kommunereforma ikkje får store nok kommunestorleikar – fellesrådsområde som er robust nok, må det vere mogeleg med samarbeid mellom fleire fellesråd – andre løysingar. Geografi og folketal varierer.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestetjenesten og andre vigslende tjenester?

Svar:

Dette er i dag ivaretatt gjennom tenesteordningane som gir fagleg sjølvstende og integritet i arbeidet. Biskopen ved prosten har, og bør framleis ha, tilsynsansvar som med fordel kan styrkast.

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Svar:

Kyrkjemøtet må fortsetje som kyrkja sitt øvste nasjonale organ.

Kyrkjemøtet skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot den evangelisk-lutherske lære (jfr KL § 28).

Kyrkjemøtet må i framtida konsentrere seg om mål, retning, organisering og økonomi.

Kyrkjemøtet må bli mindre byråkratisk, og ha noko mindre detaljavgjersle i einskilde saker.

Kyrkerådet må ha større avgjerdsmynde enn i dag for å avlaste Kyrkjemøtet.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Svar:

Kirkemøtets sammensetting bør videreføres som i dag.

Lokalkyrkja må framleis vere sterkt representert, då frå dei nye einingane på prostnivået. Dagens valordning kan bli vidareført. Det er viktig at ordninga med ein kombinasjon av direkte og indirekte leke medlemer vert vidareført. Ved nominasjon bør erfaring frå råds- og anna kyrkjeleg arbeid vektleggast.

Vi har elles ikkje merknadar til kyrkjerådet si førebelse vurdering.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Svar:

Støttar Kyrkjerådet sitt mindretal 1 B.

Meiner og at Kyrkjerådet må ha større avgjerdsmynde enn i dag for å avlaste Kyrkjemøtet.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Svar:

Biskopane bør bli leia av preses, men som i dag bør kvar biskop ha teologisk fridom. Det kan vurderast om Bispemøtets preses skal ivareta arbeidsgjevarfunksjonar for dei andre biskopane på vegne av Kyrkjerådet.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Svar:

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Svar:

Den norske kyrkja si lærenemnd bør avviklast då den ikkje har hatt nokon reell funksjon. At ikkje nemnda har vore samla sidan 2006 støttar dette synet. Bispemøtet må kunne ivareta oppgåvene som i dag er lagt til lærenemnda. Kyrkjemøtet har øvste mynde i lærespørsmål. Ei forenkling med omsyn til administrering, også på grunn av knappare ressursar, støttar og nedlegging. Støttar fleirtalet i Kyrkjerådet.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Samisk kyrkjeråd bør fortsatt vere eit råd under Kyrkjemøtet, der medlemene blir oppnemnt som i dag. Støttar kyrkjerådet si førebelse vurdering.

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Det kyrkjelege ungdomsdemokratiet bør regelfestast som ein del av kyrkjeordninga som blir vedteken av Kyrkjemøtet. Framleis må ungdommens kyrkjemøte ha rett til å melde saker til handsaming i Kyrkjemøtet, og framleis må fire representantar for Ungdommens kyrkjemøte møte på Kyrkjemøtet med tale- og forslagsrett. Funksjonane til Ungdommens kyrkjemøte vert vidareført som i dag. Når bispedømenivået vert lagt ned må ein sikre representasjon frå nytt prostnivå.